

JACKi ZPRAVODAJ

KULTURA ~ SPORT

8/2022

www.jackijablunkov.cz

MIROSLAV LACH
bača neboli pasák ovcí

více na str. 8

MILÍ PŘÁTELE,

rád bych se s vámi podělil o významnou událost, kterou v náveském sboru prožíváme. Během pokračující rozsáhlé rekonstrukce kostelní věže, byly ve věžní makovici odhaleny hned dva pozoruhodné předměty. Zanechali nám je předkové před 99 lety, kdy se udála poslední oprava krovu a střechy věže kostela.

Neprodyšně zacínovaná krabička obsahovala dobové bankovky a mince, objev zajímavý nejen pro děti, druhým předmětem pak byla skleněná trubice zapečetěná voskem. „Akt pamiątkowy“, vlastnoručně sepsané poselství pastorem Karolem Krzywoniem, týkající se počtu sborovníků, presbyterů, tehdejší opravy věže – zde jsme například zjistili, že zatímco oprava v roce 1923 stála 29 200 korun českých, nyní rozpočet přesahuje 2 miliony korun, především však poselství, jehož úryvek vám rád zprostředkuji. Je v jazyce polském, v originále zní takto:

„Obyście Wy, nasi potomkowie, którzy jeszcze na tym świecie nie jesteście, wspomnieli sobie naszą gorliwość dla Domu Bożego, gdy Wy po nas, spoczywających dawno w grobach, będziecie nasze dziedzictwo na nowo reparowali... Niech wszechmogący Bóg zachowa Was poprzez różne burze i niepokoje, niech będzie w Wami, jak był z nami i ojcami naszymi. Żegnamy Was słowem: Do widzenia u Boga, Ojca niebieskiego.”

Zapisane 8. sierpnia 1923 roku.

Foto: Renata Stasowska

Hluboký důraz na to, abychom zůstali věrnými víře našich otců, víře v Trojjediného Boha. Byl připojen i verš ze Skutků 20 kap.:

„Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna.”

Přiznám se, že při čtení těchto slov jsem se ztěží ubránil dojetí. Kristova krev je cenou, která byla zaplácena za naše životy, stejně tak za životy našich otců, celé Kristovy církve.

A máme obrovský úkol – být dobrými pastýři, strážci na místě, ve kterém nás Pán ustanovil. Tak důležitá výzva pro dnešní dobu.

Ježíšova slova jsou spolehlivá v nejistotách a proměnách tohoto světa. Jeho láska k nám je stejně pevná, Jeho milosrdenství stejně stálé a Jeho milost je stále hojně k dispozici každému, kdo o ni stojí. Prožijme to ve svých srdcích, dosvědčujme svými životy.

pastor Jan Fojcik

W JABLÓNKOWIE SÓM JACKOWIE, CO ROZUMIÓM KAŻDEJ MOWIE

Lamenta Jackowe

Boże, Boże! cóż sie dzieje, nie rodzi sie, choć sie sieje,
Choć sie sadzóm ty zymnioki, wielko biyda na ty Jacki.

Downij o moc lepi było, kiedy tu w górach sie rodiło,
To i Jacek móg podskoczyć i wiesioło se zanucić.

Z browaru piwa dość mioł, grzotóm siebie też popijoł,
Przi cymbole i fagocie śpiywoł, piskoł w cudnej nucie.

Na śniodanie pojod siebie szkopowiny tłóstej godnie,
Uwarzónej z zymniokami, aże fuczół za krosnami.

Na połednie wieprzowiny funt i wynecj, jak to užymy,
W niedziele zaś krzonu miska, jako oliwa tako polywka.

Na wieczere to mi wyrzcie, jeśli kłamiym, to wy zmiyrzcie,
Brutfóń jelit z zymniokami i kapusta ze szpyrkami.

O dziewióntej buch do łózka, hrapoł sobie, aże Maruszka
Przišla k'niemu, aby...

Stowej Jacku, stowej miły, bo godziny już wybiły,
Woło rano jego żonka, a na stole już prażonka.

Hóp do galot, hóp do ciżem, przeżegnoł sie śwyntym krziżym,
biere wode umywo sie, rzyko głośno Ojczyzasze.

Dzieci go zaś posłuchały, przełożonych szanowały,
Z Justicarym sprawy ni mioł, a Notara ani nie znoł.

Taki žici miywoł Jacek, pokiyl jeście móndry Jacek,
Z Brandyburkym i Orawóm kónoł handel z dobróm mrawóm.

Pokiyl jeście Bogu służył, a dowcipu swego užił,
Nie cyganił, nie łachmanił, cudzych dóbr nie potyrmanił.

Gdy mioł litość nad nyndznymi, rod odpuścił drugim winy,
gdy hamowoł jynzyk ostry, nie łobmawioł braty, siostry.

Wtedy zbožo dosyć było, zymnioków sie urodziło,
Krowy dobrze sie doiły, śliwki, gruszki sie rodiły.

Bóg im bowiyw błogosławił, nyndzy żodnej mu nie stawił,
W dómie jego i na polu, aby wolnym był od bolu.

SŁOWA TRZA

PORZÓNDNIE POŁOBRACAĆ NA JYNZYKU, BO JICH POTYM ANI SZTYRY PORY KÓNI NIE PRZICIÓNGNÓM ZPATKI DO GYMBY!

Miesiõnc sierpiyń był wdycki peñny cijnżki harówki na polach. Słõnko dopiykało, a tóz sie godziły białe szatki, koszule a szyroki kłobuki. Na potokach były pómału wszyndy porobiõne wielki gacie, kiere były dobre na kómpani dlo dziecek, ale aji na pławiyńi kóni. Skludzało sie do stodół zboża, do brogów siana. Dziecka zbiryaly piyrwszy wczasne jabka jakubiõnki, żniwówki, gruszki łowsianki a po miydzkach do baniek łostrynżlice. Gdo miõł ryncce a nogi tyn robił łod rana do wieczora. Ludzie po robocie z całego dwora wroz posiadali na ławach w pociyniu i rozprowiali ło swoich radościach a starościach. Było to podobne, jako teraz, jynymże byli ku siebie bliżi, tak akorat na podani rynki. Zdać sie mi, a nie wiym, czy też Wóm, że dzisio je pómału każdy online, ale siedzi kanysi w kóncie przedarymnie...

Wszycko mo na Świecie swoje miyjsce a czas. Naszczynści gdo si nad nami jeszcze fórt dziyrżi swojóm ciyrpliwióm rynke. Nie wiedno, jak dłogo nóm ludzióm beje trwać, zanim przidymy na to, że wszyndzi możnie nas cyganióm reklamam i agitacjami na to, czy łono. Kupa tego co potrzebuymy ku szczynściu se mogymy obstarac sami. Dómowe je dómowe powiadajóm ludzie, kierzi wiedzóm swoje ło tym, jak szmakuje świżyto upieczõny chlyb, maliny ze zogrody, czy zymnioki rano wykopane a placki na blaszi łupieczõne.

Jabłõnków je szyroko daleko znany wzocnymi ludziami, kierzi z jabłõnkowskigo gñozda do świata wylecieli. Každy kogosi takigo naisto zno, bo tacy ludzie sóm tym prawdziwym korzynim całego naszigo regionu.

Je też taki świynto szyroko daleko znõme, naszym sercóm bliski a genracyjami kultywowane. Górolski Świynto tu głymboko wrosło korzyniami do ludzkich serc a je witalne jak wiyrba kole Olzy. Ludzie wdycki widzóm tóm parady, jak se tam ludzie po grzbiecie placajóm a chwolóm se nawzajem, jacy sóm dobrzi a jak to kultywujóm tradycje przodków... isto to ku tynu już jakosi patrzy, albo my se na to zwykli. Niewiynkszym motorym Gorola sóm ludzie w budach, kierzi przeważnie za Pónbóczek zapłõc robióm to,

foto: archiw J. Michalika

foto: archiw J. Michalika

co niejepli umiõm. Bez tych stówek ludzi, co sie ofiarujóm w budach, albo idóm do pochodu w strojach, albo rychtujóm wozy alegoryczne, by Gorolski Świynto straciło swój urok... Takim ludzióm sie trzeba kłaniać a docenić jejich robotym, bo taki człowiek łodyndzie roz a już go nima... Ciotka, kiero szkrobióm zymnioki na placki do budy, ale na Gorola już nie idzie, bo nie poradzi, mo jednakóm wartośc, jako tyn kiery zapowiaodo program na scynie.

Woźmy sie ludzi, kierzi sie nie bojóm roboty a czynsto robióm tóm fatygym automatycznie. Wszyctki releacje stojóm na słowach, dziynkujym, proszym a przepraszam. Jak ty trzi słowa beymy czynścieji na jynzyku łobracać, tak tyn naisto nic nie zepsujymy. Niech sie nóm darzi!

Jablunkovské centrum
kultury a informací

Jablunkovské centrum kultury a informací, p.o.
vyhlašuje výběrové řízení na pozici

SAMOSTATNÁ ÚČETNÍ - EKONOM

Co bude vaším úkolem:

- Vedení podvojného účetnictví dle platných předpisů v účetním programu GORDIC
- Zpracování faktur přijatých a vydaných, pokladní doklady, bankovní výpisy
- Evidence dlouhodobého majetku, zařazování a odpisování majetku
- Zaúčtování přijatých dotací a jejich zúčtování
- Zpracování čtvrtletních závěrek i roční uzávěrky a jejich odesílání na CSÚIS
- Zpracování zpráv o hospodaření
- Finanční administrace dotačních titulů
- Tvorba rozpočtu a kontrola čerpání rozpočtu
- Tvorba daňových přiznání, součinnost se státními institucemi (Finanční úřad, pojišťovny)
- Vyplňování statistických výkazů
- Inventarizace majetku

Co můžeme nabídnout:

- zájemí stabilní organizace
- zaměstnanecké benefity
- 5 týdnů dovolené
- vzdělávání a zdokonalování se v oboru

Platové zařazení:

- platová třída 10 + osobní příplatek

Předpokládaný nástup, doba trvání:

- **září/říjen 2022**, na dobu neurčitou se standardní zkušební lhůtou

Podání přihlášky do výběrového řízení:

Písemnou přihlášku lze podat osobně v kanceláři Jablunkovského centrum kultury a informací, p.o. označenou – NEOTVÍRAT – VÝBEROVÉ ŘÍZENÍ, poštou nebo elektronicky na e-mail: gabriela.niedoba@jablunkov.cz **nejpozději do 16.9.2022**. Bližší informace podá Mgr. G.Niedoba /tel. 558 358 013/. Termín pohovoru s vybranými uchazeči je stanoven na **20.9.2022**.

BAČA Z BOCANOVIC

Bača je nářeční označení pro ovčáka, tedy pro pasáka ovcí. Měl na starosti nejen pasení svého stáda, ale veškerou péči o něj, stříhal ovčí vlnu a zpracovával ovčí mléko, které je ostatně dodnes oblíbenou surovinou pro výrobu sýrů. Bača musel své stádo chránit před vlky a medvědy. A takové byly začátky i chovatele ovcí pana MIROSLAVA LACHA.

Letos je to 30 let, co se pasou Vaše ovečky po zdejších kopcích karpatským způsobem, můžete nám trochu přiblížit, jak to všechno začalo a proč zrovna chov ovcí?

S manželkou jsme již před revolucí oba pracovali v JZD jako zootechnici. Měli jsme na starosti chod kravína. Po revoluci přibližně v roce 1992 jsme na základě nápadu našeho kamaráda zkusili pořídit pár oveček a postupně jsme rozšířili stádo na anějakých 500 kusů. Myšlenka byla založit ekologický chov, který by nás mohl živit. Tedy prodej živých jatečných jehňat. Zároveň uživit tak velké stádo ovcí jednak každou sezónu na zelené pastvině a svým vyprodukovaným senem přes zimu. Vznikl nápad tedy vrátit se historicky tak trošku zpět a chovat zvířata znovu karpatským způsobem. Jednoduše nám to připadalo jako ten nejschůdnější způsob managementu chovu tolika zvířat.

Jaké plemeno ovcí chováte a proč?

Rozhodli jsme se plemeno suffolk a ovce vřesové. Občas i nějaká ta valaška by se u nás taky našla. Křížíme je mezi sebou. Došli jsme k názoru, že kříženci se hodí pro tento způsob chovu nejvíce. Jsou odolnější, zdravější. Plemeno suffolk je plemeno masné, šlechtěné pro maso a ovce vřesová je taková tenkonohá milá rohatá ovečka, co se nejraději pase na bylinkách a ve vřesech. Do hor je jako stvořená. A kombinace těch dvou nám připadalo jako nejlepší volba a osvědčilo se. Navíc maso těchto kříženců je výtečné už jen tím, že mají přirozený pohyb a pasou se na horských loukách.

Kolik sena takové velké stádo spotřebuje za zimu? Ajak velké louky musíte obhospodařovat, abyste takové množství ovcí uživil?

Ovce spořádá zhruba 400 kg suché píce za zimu, obhospodařujeme zhruba 50 ha pastvin.

Vy farmáři jste zřejmě nejkldnější, když seno máte již schované ve stodole a pak může zima přijít...

Ano, je to vždycky a každý rok velký adrenalin. Potřebujeme déšť ve správný čas a dostatečné množství proto, aby tráva rostla a pak několik parných slunečných dnů, aby se

stihlo zkosit, obrátit seno, shrnout, vylisovat balíky a schovat do stohu. Jedna z mých dcer nedávno pronesla: „Tati, já jsem vždycky nervózní, nezávisle na tom, kde jsem, když je dlouho sucho a tráva neroste, nebo je zkoseno a jdou mrazy a déšť.“ Hold jsme to přenesli na ně, podvědomý stres a obavy, aby se sena stihla udělat. To je součást života farmáře, spoléhat na přírodu a zvolit vždycky to správné načasování. Je to vždycky napětí v každém z nás.

To je vlastně povolání, které nekončí jako klasická směna...

To víte, že ne. Je to spíše životní styl. Je to pro toho, kdo se pro to narodil. Zvířata Vás potřebují pořád.

Zkusme se vrátit ještě ke způsobu chovu, o kterém jste mluvil. Co si máme představit pod pojmem karpatský způsob?

Karpatský způsob chovu znamená chovat zvířata volně pod dohledem pastevece, bači. Přibližně od května do září se naše ovce pasou na našich zdejších horských loukách a pastvinách, dohlíží na ně bača, který přebývá v maringotce a je s nimi prakticky celou pastevní sezónu. Ráno je pustí z „košora“ a celé stádo koriguje ovčáckým psem. Dnes máme již k dispozici však elektrická síta, takže podle situace používáme i je. Někdy se tedy ovce pasou volně, nebo v sítích. Bača si pak řídí vypásání a z míst, která jsou již vypasena se stěhuje jinam.

foto: archiv M. Lacha

Takže to vypadá na takové kočovné pasení...

Ano, přesně tak. Jakmile louku vypasou, je čas se se stádem stěhovat. Nejen proto, že hladové ovce jsou nevrle a rády si pak hledají potravu samy a je horší je udržet pohromadě. Většinou bývají v jedné lokalitě dva až tři týdny a pak je přeháníme tam, kde ještě nebyly.

Jak takové přehánění vypadá?

V začátcích jsme ovce převáželi v přívěsu. Postupem času jsme poznali, že ovce dokážou jít po svých a když je potřebujeme přehnat, dají si říct. Důležité je, aby byl vždy někdo před stádem v určité vzdálenosti tak, aby se nebály a také,

aby byl někdo vzadu se psem a hnal je. Vepředu chodí většinou vůdčí ovce, vzadu slabší jehňata a starší ovečky. Každý, kdo se měl možnost přehánění zúčastnit, byl vždycky fascinovaný celým procesem. Víte, celé to stádo je jako jeden živý organismus. Musíte se během přesunu naladit na jeho pravidla, tempo, rozpoložení. Pokud spěcháte, stádo se trhá, pokud jdete pomalu, rádo se vrací a rozlézá po stranách. Pokud vás nevidí a neslyší, ovce jsou nejisté a neví kam mají jít. Voláme je, tleskáme, podporujeme. Potřebují to. Jsme si jisti, že starší vůdčí ovce již ví, o co se jedná a předávají zkušenosti dál. Naše ovce ví, co je během pastevní sezóny čeká a předávají to mladším.

Máme kolem kopce, stoupání, ovce bez váhání jdou za vámi do kopce? A zvládají to všechny fyzicky?

Do kopce potřebují větší podporu a čas, než se vyškrábou. Na jaře při prvním vyhánění se někdy stává, že některé z dospělých ovcí nebo jehňat odmítnou jít dál. Buď z důvodů dýchacích potíží nebo jednoduše proto, že jsou ještě malá, nebo slabá. Bereme je sebou tedy do auta a vyvezeme až nahoru.

Výše jste zmiňoval baču, který na ovečky od jara do podzimu dohlíží. Co takový bača musí splňovat, aby byl opravdovým bačou a odváděl svou práci dobře?

Musí mít především vztah k přírodě a lásku ke zvířatům. To je základ. Ať už k ovcím nebo k našim Border koliím. Na horách se mezi bačou a jeho svěřeným psem stávají partáci, kteří musí umět společně spolupracovat. Bez vzájemné spolupráce by hledali ovce na útěku v houštinách lesa. Dále samozřejmě musí být zodpovědný a umět být tak

foto: archiv M. Lacha

trochu sám. Práce na horách není jednoduchá. Znamená to být se zvířaty 24 hodin denně a o samotě. Není to práce pro každého.

Máme to chápat tak, že má váš bača práci od jara do podzimu a v zimě má volno?

Bača na ovečky dohlíží od jara do podzimu. Na podzim se ovce stahují z hor, chvíli se pasou na našich pastvinách u farmy a pak zůstávají přes zimu v ovčíně, kde z jara i rodí jehňátka. Během zimy je práce dokonce víc. Je třeba krmit, doplňovat vodu, dohlížet na porody, pečovat o jehňata, pokud to potřebují.

Zmínili jste již párkrát psy, kteří jsou zřejmě nedílnou součástí takového stáda. Jakým způsobem se takový pes cvičí k zahánění ovcí? Proč zrovna Border kolie?

Border kolie jsou na tento způsob práce šlechtěné. Říká se, že je to jedno z nejinteligentnějších psích plemen na světě. A můžu to jenom potvrdit. Borderky jsou bystré, rychle chápající a velmi učenlivé. Pokud tedy člověk ví, jak s nimi pracovat, je to radost. Nejefektivněji se pes na pasení učí od staršího zkušenějšího psa. Štěňata jsme vždycky naučili pár povelům v rámci malého stáda ovcí a vyvezli jsme je na hory, aby se mohli učit od staršího zkušeného psa, který ví, co má dělat. Se správným vedením pes rychle pochopil, co se po něm chce, mají to jednoduše v krvi.

Takže zvířata Vám pomáhají se zvířaty...

Ano, bez psů bychom se neobešli. Někdy máme pocit, že jsou na více místech najednou. Je to velká pomoc.

V poslední době v našem okolí řadí vlci, měli jste i vy s nimi nějaké potíže?

V minulosti jsme měli pár ovcí pokousaných a téměř sežraných od vlka, ale i od medvěda. Teď již několik let máme klid (klepu). Připadá nám, že tato smečka, která tady řadí se chová dost nestandardně, navíc útočí stále na druhé straně, dál od nás, přes hlavní cestu. Pokud tady máme taky nějaké vlky na straně naší, chovají se slušně, a hledají si k snědku zřejmě lesní zvěř. Tak to má být. Věříme, že to tak zůstane, ale to víte, že máme obavy. Navíc na farmě máme i další zvířata, letošní telata, hříbata, která jsou celoročně venku. Takže doufáme, že to nebudeme muset řešit. V minulosti jsme měli u maringotky pasteveckého psa, který hlídal celé stádo a šelmy se držely tak zpátky. Teď vážně zvažujeme vzhledem k situaci, že ho tam znovu preventivně nasadíme.

Třicet let farmaříte. Co vám tato práce během těch dlouhých let vzala a čím vás naopak naplňovala? Dá se to tak vůbec říct?

Dala mi možnost pochopit základní jednoduché principy přírody. Takže určitě hluboké pochopení koloběhu života a přijetí smrti. Práce se zvířaty v těchto podmínkách je náročná, ale nádherná. Je to tvrdá práce a jen pro někoho, kdo chce takto žít. Takže tohoto rozhodnutí určitě nelituji. A co

foto: archiv M. Lacha

mi vzala? Z části svobodu. Zvířatům nemůžete oznámit, že končíte ve 14:00, protože vám jede šichtový autobus. Je to práce na 24/7.

Chtěl jste s tím někdy skončit?

Jako v každé branži se vyskytují problémy, potíže, překážky. Když vám zaprší seno, nebo utečou zvířata, máte tendence se vším seknout (smích).

Dnes je vám přes 60 let, hospodaříte v podstatě od střední školy, stále budete pokračovat?

To víte, že už to není tak jako když nám bylo dvacet a člověk dokázal makat celé dny. Stádo ovcí postupně omezujeme na menší počet, minulý rok jsme naopak nakoupili hovězí dobytek, který se pase u farmy. Můžu si tak svoje zemědělské vášně stále dosycovat běháním aspoň kolem krav. Dnes mi už mi také pomáhá mladší generace. Celé dny sedět v traktoru během úmorných veder už přenechávám chlapům od mých dcer. Jsme taková rodinná farma, takže pomáháme si navzájem. Ale určitě nekončím.

Děkuji za rozhovor a ať se vám daří.

STRUŽOKI Z BESKYD

Kristýna Muchová vystudovala ekologii a biologii na Ostravské univerzitě, poté absolvovala několik kurzů permakultury u Jaroslava Svobody a celoživotní praxi na jejich hospodářství. Chtěla začít pěstovat obilí bezorebným způsobem a narazila na starou původní odrůdu žita křibice. Křibici se dařilo, proto začala hledat způsoby, jak ji celou zužitkovat. Muchová v té době potřebovala novou matraci, tudíž ji napadlo udělat si slamník. A tak to celé začalo. Nyní vyrábí slamníky i jiným lidem.

foto: archiv K. Muchové

Přiblížila nám, jak se vyrábí takový slamník a zda v budoucnu můžeme očekávat nějaké workshopy. „Chci kousek země, který mám na starosti, předat svým potomkům v co nejlepším stavu. Tak proč kupovat drahé věci cizího původu, když si je můžeme vyrobit sami, a ještě něco udělat pro své zdraví?“ říká Muchová.

Vyrábíte slamníky, označované též jako stružoki. O co jde?

Jsou to jednoduché slaměné matrace. Skládají se z pevného povlaku a slaměné náplně.

Můžete nám přiblížit proces výroby slamníku?

Povlak ušiji z kvalitní pevné tkaniny z přírodních materiálů a napěchuji jej slámou z obilí, které jsem si sama vypěstovala. Sláma má tedy potřebné vlastnosti a kvality.

Zvládneme i my sami takový slamník zhotovit?

Ano, stačí si ušít povlak a správně ho napěchovat slámou.

Tady se nabízí otázka, pořádáte nějaké workshopy pro veřejnost?

Workshopy na výroby slamníku nebudou. Uvažuji ale o zážitkových kurzech na zpracování obilí – ruční kosení a mláčení.

Jak dlouho trvá výroba slamníku, pomíneme-li, že musíme nejdříve vypěstovat obilí?

Výroba samotného slamníku, pokud již je připravena náplň, sestává z ušití povlaku a pěchování. Šití mi běžně zabere přibližně tři hodiny a samotné pěchování jednu hodinu. Připočítám-li přidružené pomocné práce, pak samotná výroba slamníku obnáší asi 5 hodin.

Zmínila jste se, že pěstujete obilí bezorebným způsobem. Co si pod tím máme představit?

Tato metoda byla původně mým cílem. Bohužel se mi moc nedařila. Obilí pěstuje bez potřeby orby japonský farmář Masanobu Fukuoka. Inspiroval mě svými postupy. Obstarala jsem si podobnou odrůdu pšenice té jeho, ale moc bez orby nerostla. Do budoucna bych se tím chtěla zabývat více.

Máte tedy svoje pole, kde sejete obilí? Chováte také domácí zvířata?

Ano, máme pole, které nás z velké části živí. Taktéž na něm seji křibici na stružoky. Choveme i domácí zvířata pro svou vlastní potřebu. Najdete u nás skot, kozy, různé druhy drůbeže, včely, lapače myši – kocoura i hlídače toho všeho – psa. Daří se nám být z velké části soběstačnými.

Člověk prospí třetinu svého života, to je dvacet pět let! Měl by zdravě spát na slamníku?

Určitě! Kvalitní spánek je velmi důležitý a na kvalitní matraci je větší pravděpodobnost kvalitního spánku. Spánek na slamníku je voňavý, zdravý, trochu tvrdší a u mnoha lidí vyvolává příjemné vzpomínky na noci strávené na seně.

Naši předkové spali bez jakýchkoli zdravotnických znalostí na slamnících. Jedním z pravidel, které se u slamníků muselo dodržovat, bylo, že se náplň muse-la po určité době měnit. Platí to i v současnosti u Vašich výrobků? Je třeba slámu obměňovat každý rok?

Není to tak úplně pravda. Sláma se měnila, ale ne vždy každý rok. Spíše se slamník pravidelně doplňoval. Když na slamníku spíte každý den, po určité době si vyležíte příjemný důlek. Sláma se poněkud slehne a je třeba stružok dopěchovat. Toto se může opakovat až několikrát, dokud se náplň úplně nerozpadne.

Dnes si člověk nedovede představit spát na něčem jiném než na zdravotní matraci, přikrytý ovčím rou-nem. Máte polštáře a duchny naplněné peřím?

Ano. Není nad to se v zimě přikrýt pravou peřinou. V teplejších dnech je obměňujeme zase za pravé vlně-né deky. Snažíme se využít co nejvíce z toho, co máme k dispozici. Chováme husy, takže škube peří a máme peřiny. Využili jsme ovčí vlnu, kterou by jinak známí vy-hodili a nechali jsme si ušít deky. Bohatství našeho kraje je velké, jen je třeba jej vidět a přijmout.

Vystudovala jste ekologii a biologii. Dalo by se říci, že je slamník ekologickou variantou matrace.

Určitě. Tak nějak to souzní s mým přesvědčením. Chci kousek země, který mám na starosti, předat svým po-tomkům v co nejlepším stavu. Tak proč kupovat drahé věci cizího původu, když si je můžeme vyrobit sami, a ještě něco udělat pro své zdraví? Povlak se skládá z bavlny a lnu. Pro zájemce je možno jej zhotovit i z „bio“ látky. Slámu používám z obilí, které mi vyroste za hum-ny. O obilí se pěkně starám. Nepoužívám žádné postřiky ani umělá hnojiva, jen občas pravý hnůj. Když slamník doslouží, slámou se dá obohatit půda na zahradě a vy-praný povlak opět naplnit. Jak dokonalý koloběh.

Vaše slamníky jsou produkty, které získaly certifikát a právo používat regionální značku Górolsko Swoba-da. Co to pro Vás znamená?

Znamená to pro mě prestiž. Jsem hrdá na zdejší kraj, zvyky a tradice. Regionální označení to jen potvrzuje. Veškerý materiál, u něhož to je možné, je zdejšího pů-vodu.

Jak trávíte volný čas, pokud ještě nějaký máte?

To je zapeklitá otázka. Poslední dobou mám volného času málo. Pokud se ale nějaký najde, pak si ráda přečtu

foto: archiv K. Muchové

foto: archiv K. Muchové

kvalitní literaturu. Mám ráda jakékoli ruční práci – u toho se krásně vyčistí mozek. energii si dobývám pobytem v přírodě.

Bohatství našeho kraje je velké, jen je třeba jej vidět a přijmout, říká Kristýna Muchová

Děkujeme za rozhovor.

Halina Himlar

PARK A. SZPYRCE
JABLUNKOV

hudební létá

11. 8.

17 h **Random Choices**

ROCK, FUNK, JAZZ, BLUES
TRENČÍN, SK

25. 8.

17 h **Idared** PĚVECKÝ SBOR
PÍSEK

19h **Karol Ochodek Trio**

ROCK, FUNK, JAZZ, BLUES
PSZCZYNA, PL

J A B L U N K O V

letní kino

POD KAŠTANEM

pátek 12. srpna ve 21:00 hod.

ŘEKNI TO PSEM

pátek 26. srpna ve 21:00 hod.

STŘÍDAVKA

neděle 28. srpna ve 21:00 hod.

ZAKLETÁ JESKYNĚ

V Ý J E Z D N Í K I N O

čtvrtek 11.8.2022 v 19:00 hodin

ZÁTOPEK Návsi

sobota 13.8.2022 ve 21:00 Mosty u Jablunkova

KDYBY RADŠI HOŘELO

sobota 20.8.2022 ve 21:00 hodin

SRDCE NA DLANI Milíkov

neděle 21.8.2022 ve 20:00 hodin

MYŠI PATŘÍ DO NEBE Písečná

čtvrtek 25.8.2022 v 19:00 hodin

ZNÁMÍ NEZNÁMÍ Návsi

pátek 2.9.2022 ve 20:00 hodin

VYŠEHRAD-FYLM Mosty u Jablunkova